

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.
Протокол № 2 від 18.10. 2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
РЕГІОНАЛЬНЕ ЛІСІВНИЦТВО
підготовки магістра
спеціальності 205 Лісове господарство,
освітньої програми (спеціалізації) 205 Лісове господарство,

Програма навчальної дисципліни „Регіональне господарство” підготовки магістра, галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності 205 Лісове господарство, за освітньою програмою Лісове господарство.

Розробник: Войтюк В.П., доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства, к. с.-г. наук, доцент

Рецензент: Сухомлін К.Б., доктор біологічних наук, професор кафедри зоології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 28.08. 2017 р.

Завідувач кафедри: (Шевчук М. Й.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією біологічного факультету

протокол № 1 від 12.09 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Дмитроца О. Р.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється в таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	20 Аграрні науки та продовольство 205 Лісове господарство Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 5
		Семестр 10-ий
		Лекції 22 год.
ІНДЗ: є		Лабораторні 20 год.
		Самостійна робота 70 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік

Таблиця 1а

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	20 Аграрні науки та продовольство 205 Лісове господарство Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 6
		Семестр 12-ий
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: немає		Лабораторні 8 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Метою викладання навчальної дисципліни „Регіональне лісівництво” є вивчення регіональних особливостей ведення лісового господарства в лісах України виходячи з природно-територіальної специфіки формування типів лісу та впливу на лісокористування чинників природного та антропогенного характеру.

Основними завданнями вивчення дисципліни „Регіональне лісівництво” є дати студентам знання з розробки регіональних систем

ведення лісового господарства, а також цільових програм лісовирощування на типологічній основі, з врахуванням функціональної специфіки лісів України, зокрема виконання ними захисних, водоохоронних, водорегулювальних, санітарно-гігієнічних, експлуатаційних та інших корисних функцій у конкретних соціально-економічних умовах.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- зміст і завдання регіонального лісівництва;
- основні засади комплексного лісогосподарського районування України;
- коротку характеристику лісів України;
- особливості ведення лісового господарства в регіонах України;
- особливості головних та доглядових рубань в регіонах України;
- специфіку реконструктивних та санітарних рубань в різних умовах та регіонах.

вміти:

- пропонувати цільові програми лісовирощування на типологічній основі в різних регіонах України;
- пропонувати систему організаційно-технічних та лісівничо-біологічних заходів з метою покращення лісорослинних умов та продуктивності лісів в регіонах України;
- проектувати і здійснювати заходи щодо підвищення стійкості лісів до несприятливих зовнішніх умов.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни представлена в таблиці 2.

Таблиця 2 (денна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лаб.	Конс.	Сам. роб.
1	2	3	5	6	7
Змістовий модуль 1. Регіональні особливості ведення господарства у лісах України					
Тема 1. Еколого-економічні принципи регіонального природокористування та комплексне лісогосподарське районування України	4	2	-	-	2

Тема 2. Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Українського Полісся	54	10	12	4	28
Тема 3. Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Лісостепу	26	4	4	2	16
Тема 4. Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Північного і Південного Степу	26	4	4	2	16
Тема 5. Ліси Українських Карпат і регіональні особливості ведення лісового господарства	26	4	4	2	16
Тема 6. Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Гірського Криму	26	4	4	2	16
Разом за змістовим модулем 1	84	16	16	6	46
Змістовий модуль 2. Особливості ведення господарства у лісах природно-заповідного фонду України та за умов аеротехногенного і радіоактивного забруднення					
Тема 7. Діагностика стану та особливості формування лісостанів за умов аеротехногенного забруднення	32	6	4	2	20
Тема 8. Особливості ведення лісового господарства за умов радіоактивного забруднення	18	2	4	2	10
Тема 9. Специфіка ведення господарства у лісах природно-заповідного фонду України.	10	2	2	-	6
Разом за змістовим модулем 2	66	12	10	4	40
Усього годин	120	22	20	8	70

Таблиця 2а (заочна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лаб.	Конс.	Сам. роб.
1	2				
Тема 1. Еколого-економічні принципи регіонального природокористування та комплексне лісогосподарське районування України	12	2	-	2	8
Тема 2. Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Українського Полісся	27	2	2	3	20

Тема 3. Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Лісостепу	27	2	2	3	20
Тема 4. Ліси Українських Карпат і регіональні особливості ведення лісового господарства	27	2	2	3	20
Тема 5. Специфіка ведення господарства у лісах природно-заповідного фонду України.	27	2	2	3	20
Усього годин	120	10	8	14	88

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів полягає у підготовці до виконання лабораторних завдань. Теми для самостійного опрацювання наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Північного і Південного Степу	22
2	Регіональні особливості ведення лісового господарства в лісах Гірського Криму	22
3	Діагностика стану та особливості формування лісостанів за умов аеротехногенного забруднення	22
4	Особливості ведення лісового господарства за умов радіоактивного забруднення	22
	Разом	88

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальна робота чи індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ) студентів (за вибором) передбачає:

- 1) написання рефератів (підготовку огляду наукової літератури по даній темі);
- 2) складання конспектів лекцій (українською та англійською мовами);
- 3) підготовку ілюстративного матеріалу за темами, які вивчаються (виготовлення таблиць, схем, малюнків, фото, презентацій);
- 4) підготовку матеріалів та доповідей до наукових конференцій.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістовних модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ (табл.4). Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- 2) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
- 3) модульні контрольні роботи (максимум 60 балів): МКР 1 – 40 балів, МКР 2 – 20 балів.

Таблиця 4 (денна)

Поточний контроль (мах = 40 балів)						Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
T1-T2	T3-T4	T5-T6	T7	T8	T9				
7	7	7	3	3	3	10	40	20	100

Таблиця 4а (заочна)

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
				залік	
T 1	T 2	T 3	T 4	60	100
10	10	10	10		

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	

1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
--------	--------------	--

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Генсірук С.А. Ліси України / АН України. РПС України. МО України. Львів. Лісотехн. ін-т; Відп, ред П.С. Погребняк, Б.І. Чопик. – К.: Наук, думка. 1992. – 408 с.
2. Генсірук С.А., Нижник М.С., Копій Л.І. Ліси Західного регіону України. – Львів, 1998. – 408 с.
3. Генсірук С.А. Регіональне природокористування: Навч. посібник. – Львів: Світ, 1992.– 336 с.
4. Генсірук С.А., Шевченко С.В., Бондарь В.С. и др. Комплексное лесохозяйственное районирование Украины и Молдавии. – К.: Наук думка, 1981. – 360 с.
5. Наставляння по рубках догляду в лісах УРСР. – К.: Урожай, 1971. – 76 с.

Додаткова:

1. Влияние загрязнений воздуха на растительность / Под ред. Х.Г. Десслера. – М.: Лесн. пром-ть, 1981. – 184 с.
2. Горшенин Н.М. Повышение продуктивности и ценности лесов путем их реконструкции. – К.: Госсельхозиздат УССР, 1957. – 128 с.
3. Гудериман Р. Загрязнение воздушной среды. – М.: Мир, 1979. – 200 с.
4. Дерябин Д.И., Кулаков К.Ф., Новосельцева А.Л., Атрохин В.Г. Реконструкция лесных насаждений. – М: Лесн. пром., 1976. – 176 с.
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. – К.: Атіка, 2001. – 96 с.
6. Илькун Г.М. Загрязнение атмосферы и растения. – К.: Наук, думка, 1978. – 246 с.
7. Калетник М.М., Патлай І.М., Краснов В.П. та інші. Основи лісової радіоекології. – К: Ярмарок, 1999. – 253 с.
8. Кисилевський Р.Г., Мазепа М.Г. Проведення доглядових рубань з умовах радіоактивного забруднення лісів // Лісове госп-во, лісова, паперова і дер. пром-ть. – К.: Техніка, 1991, №2. – С. 11-12.
9. Краснов В.П., Бузун В.О., Приступа Г.К. Стан і продуктивність соснових насаджень свіжого субору на території безумовного відселення / Проблеми екології лісів і лісокористування на Поліссі України/ Наук. праці Поліської АЛНДС. – Житомир: Волинь, 1998, вил. 5. – С. 5-13.
10. Лісовий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2006.

11. Мазепа В.Г. Вплив техногенного забруднення атмосфери на репродуктивні особливості сосни звичайної / Укр. ботан. журнал. – 1995. – Т.52. № 5. – С. 654-618.
12. Мазепа В.Г. Діагностика стану та особливості формування соснових деревостанів за умов техногенного забруднення довкілля // Наук. вісник УкрДЛТУ: 36. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 1999, вип. 9.12. – С. 17-21.
13. Мазепа В.Г. Сучасний стан лісових насаджень в умовах техногенезу // Лісове господарство, лісова паперова і деревообробна промисловість. – 1989. № 4. – С. 9-10.
14. Молотков П.І. Порадник з доглядових рубань в лісах Карпат. – Ужгород: Карпати, 1965. – 79 с.
15. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ – 97). Державні гігієнічні нормативи. – К.: Відділ поліграфії Укрцентру держсанепідемнагляду МОЗ України. 1997. – 121 с.
16. Пастернак П.С., Мазепа В.Г., Приступа Г.К. Влияние промышленных эмиссий на радиальный прирост сосны // Лесоводство и агролесомелиорация. – 1985, вып. 70. – С. 16-19.
17. Пастернак П.С., Молотков П.И., Патлай И.Н. и др. Справочник лесовода. Под ред. П.С. Пастернака. – К.: Урожай, 1990. – 296 с.
18. Посібник Карпатського лісівника / Відпов. за вип. П.І. Молотков. – Ужгород: Карпати, 1980. – 336 с.
19. Правила рубок головного користування в лісах України. Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 р. № 559. – 17 с.
20. Приступа Г.К., Мазепа В.Г. Рубання проміжного користування в задимлених шпилькових насадженнях // Лісове госп-во, лісова, паперова і деревообробна пром-ть. – 1987. № 1. – С. 18-19.
21. Про природно-заповідний фонд України. Закон України від 16 червня 1992 року. №2456 – XII / Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2001. № 4. – С. 206-235.
22. Рациональное природокористування та охорона навколишнього середовища: Курс лекцій / Наук. ред. М.В. Чернявський, - К.: УМК ВО, 1990. – 148 с.
23. Рекомендации по повышению устойчивости зеленых насаждений к техногенному загрязнению атмосферы выбросами аммиака, сернистого ангидрида, окисей азота в условиях лесной и степной зон УССР. Харьков, Укр НИИЛХА, 1987. – 16 с.
24. Рекомендації з ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення / За рец. М.М. Калетника. – К.: Ярмарок, 1998. – 86 с.

25. Рожков А.А., Козак В.Т. Устойчивость лесов. – М.: Агропромиздат, 1989. – 239 с.
26. Технические указания по исправлению и замене (реконструкции) малоценных насаждений в равнинных лесах УССР. – Харьков, УкрНИИЛХА, 1962. – 62 с.
27. Ткач В.П. Заплавні ліси України. – Харків: Право, 1999. – 368 с.
28. Цурик Є.І. Ведення господарства в заповідній лісах Карпат // Наук. вісник УкрДЛТУ: 36. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2001, вип. 11.4. – С. 8-12.
29. Цурик Є.І. Специфіка таксації та впорядкування лісів зелених зон // Наук. вісник УкрДЛТУ: 36. начк.-гехн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2002. вип. 12.2. – С. 12-16.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен. На підсумковий контроль виносяться наступні основні питання:

1. Основні напрямки та принципи природокористування.
2. Характеристика лісорослинних умов.
3. Комплексне лісогосподарське районування території України.
4. Проблеми лісового господарства та системи господарювання в лісах Українського Полісся.
5. Головні рубання лісу в лісах Українського Полісся.
6. Доглядові рубання в лісах Українського Полісся.
7. Лісорослинні умови заплавних лісів Полісся.
8. Типи заплавних лісів Полісся.
9. Особливості ведення лісового господарства з врахуванням структури ландшафтів та водозборів рік.
10. Основні завдання та системи ведення господарства в лісах Лісостепу.
11. Особливості головних рубань в лісах Лісостепу.
12. Доглядові рубання у лісах Лісостепу.
13. Реконструкція м'яколистяних і швидкоростучих порід в лісах Лісостепу.
14. Ліси та лісорослинні умови Південного (Байрачного) Степу.
15. Типи заплавних лісів Степу.
16. Доглядові рубання в лісах Степу.
17. Лісовідновні рубання в лісах Степу.
18. Заходи щодо виправлення і реконструкції малоцінних насаджень в Степу.
19. Ліси гірського Криму та їх типологічна характеристика.
20. Доглядові рубання лісу в гірському Криму.
21. Доглядові рубання в лісах зелених зон Криму.

22. Реконструктивні та санітарні рубання в лісах Криму.
23. Ліси і типи лісу Передкарпатського округу.
24. Ліси і типи лісу Гірськокарпатського округу.
25. Ліси і типи лісу Закарпатських рівнин та передгір'їв.
26. Проблеми та регіональні системи ведення лісового господарства у гірських лісах Карпат.
27. Доглядові рубання лісу у лісах Карпат.
28. Реконструктивні та санітарні рубання у лісах Карпат.
29. Головні рубання лісу у лісах Карпат.
30. Вплив аеротехногенного забруднення на лісові насадження.
31. Оцінка стану лісостанів ушкоджених техногенним впливом.
32. Особливості ведення лісового господарства в лісах, що піддаються інтенсивному техногенному впливу.
33. Діагностика радіаційного стану лісів та їх зонування за рівнем радіоактивного забруднення.
34. Головні рубання лісу в забруднених радіонуклідами районах.
35. Рубання, пов'язані з веденням лісового господарства та інші рубання в забруднених радіонуклідами районах.
36. Лісовідновлення та лісорозведення в забруднених радіонуклідами районах.
37. Охорона та захист лісу в зонах радіоактивного забруднення.
38. Охорона праці та організація радіаційної безпеки.
39. Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.
40. Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду.
41. Специфіка ведення господарства в заповідних лісах України.